Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in I. part. - Cod. Ettenheim-Münster 273

Felix, Simon

[S.l.], 1632-1633

Dispvtatio V

urn:nbn:de:bsz:31-129435

Visual Library

peccatis fuit naturam humanam ad unionem hypostaticam assu-
mendo, et sic ultra Ang: exaltando, unde satis causae ha-
buerunt sui demittendi. Ad quam ... licet ex-
pressam revelationem huius decreti divini non habeamus, pro-
babilem discursum modo allatum, tandem resolui cum aliis ex
revelatione S: Paulo Aplo in coelum rapto factam, a quo
Dion: didicit ut ipsemet testatur c. 6. et communi sententia
Doctores hanc doctrinam originaliter ex ipso hauserunt.

Ad X ita Hum.

DISPVTATIO: V.

DE

Via, merito, et præmio Angelorum.

Titulus ipse tres §§. indicat. primum quamdiu Ang: seu boni, seu mali, in via, seu tendentia ad beatitudinem permanserint. 2um quid praestare debuerint ad consequendam beatitudinem. 3um, quo illam boni consecuti sint.

Dividitur haec disputatio in 3 §§. hic enumeratos.

§. I.

Quamdiu Angeli fuerint in via, seu tendentia ad Beatitudinem.

Mora peregrinationis Ang: ad aeternam beatitudinem duplex considerari potest, prout secundum extrinsecam mensuram nostri temporis. 2o, iuxta intrinsecam durationem operationum, quas interim elicuerunt, quarum singulae simul totae, partibus prium successive carentes ... unam instantaneam durationem habent sed instantibus Ang: ...

Instans aliud est nostri temporis indivisibile, aliud Angelicum, quod potest aliquamdiu durare, ut hic.

quae non naturaliter statim effluunt, sic instantia nostri temporis ... quamdiu potest perseverare, et alicui temporis divisibili coexistere; quemadmodum indivisibilis duratio aiae rationalis aeternitati coexistit, immo Ang: operatio ordinarie aliquanto tempore durare existimatur Gran: tr. 12. d. 9. n. 11. quia Ang: non sunt tam instabiles, ut desultoria levitate ab uno actu ad alterum

A.

Disp: 5a. § 19. Quamdiu Angeli

statim, transvolent, imò si unico instanti nri temporis in quolibet actu n perseverarent, n possent duos actus immediatos elicere, quod aliquo tempore intermedio ab omni actu cessarent, cum n dantur indivisibilia immediata, instantia u. Ang. aliqua n dantur indivisibilia immediata, instantia u. Ang. aliquando continua sunt esse immediata sic tn, ut prius respondin[?] ... nri temporis desinat extrinsecè, alterum, intrinsecè incipiat ... et utrumque intrinsecè terminari, cum n dantur duo indivisibilia immediata, nec possent, et extrinsecè incepi ab intrinsecè in tempore cum n habeat partes sed totum simul incipiat ... ad immediatam successionem ... ergo necesse est ... sinere, possent intrinsecè inchoare, aliquam huiusmodi ... succedilis ... tempus discretum ... Ang. ...

Quam ad utrumque ... doceamus, licet nil certi habeamus, tn probabiliora tradeamus.

... in utroque sensu ... rondeamus, et omnis ... tn probabiliora tradeamus.

aliquid certum habeas, tn ...

De nro tempore duo asserimus.

... utroque sensu nri temporis loquendo, duas assertiones statuo. prima ...

1a nulla Ang. n duravit unico instanti nri temporis, sed aliqua ...

1o nulla Ang. n duravit unico instanti temporis, sed aliquanti nri temporis, sed aliquo tempore.

... Caiet. q. 63 a. 6. et Ferrar. 3. c. Gentile. ... in instanti creationis ... nro. ubi ... docebat 1o instanti creationis ... Ang., et statim post, alios damnatos, alios beatificatos, ... fuit indivisibile nri temporis ... instans a. creatis ... Ang. post lapsum ... et rai adversant ... beatitudinem aut damnationem ... perseveraram, in bono beatitudinem aut damnationem ... ut S. Aug. de correpto. et gra. c. 11. S. Greg. 2. mor. ... c. 12. ... et l. 27. c. 29. ... Arrub. d. 176. n. 20. rai ... impossibile est in instanti ... beatitudinis l. damnationis mereri aut demereri ut ... dat, cum utrumque requirat statum viæ ut ...

Tps 2o de Ang. ... bonis / malis.

2o nra assertio, in primis ... Ang. malis ... ergo ... in via prius fuerunt boni, postea mali, ergo n unico ... in via prius fuerunt boni, postea mali, go n unico ...

B.

fuerint in via, seu tamdiu ad Beatitudinem.

instanti sui temporis manserunt in via, C. e. evidens, quam.. stans sui temporis e indivisibile a bonis prius, et postea, assequi.. quod aliqui fuerint boni, per praecedens disp: quod et mali, quod.. libet ex sequenti disp: quod a. non simul boni, et mali sed successive, quod ex incompossibili actuum amoris divini, et quod mortalis, deinde. quod de Ang. bonis si tamdiu manserunt in via, quamdiu mali, tunc sequitur quod in instanti ut probatum sed tamdiu manserunt in via, quamdiu mali, quod. prior quod Deus non acceptor personarum adeoque non debet inaequalis fuisse quod merita Ang. quod. sunt in instanti creationis bene operando gloriam promeruerunt, et quosdam statim mercedem redderet, alios v. in instanti damnaret relicto suspenderet et sententiam terrum expectaret sed potius ab ubique expectet sententiam exegit sicut ab hominibus Matt. 10. qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit, hinc manifeste sequitur Ang. viam aliquo tempore duravisse, quae post instans duravit, habuit immediate misit.

expositio.

Assertio Ang: via brevissimo tempore absoluta, in quo omnes conveniunt, et colligitur primum ex scriptura, secundum ex ratione. ex scriptura primum quia indicat malos Ang. paulo post creationem peccasse, nam Gen. 3. statim 6. die creatus Sathan Evam tentavit, Joan. 8. Christus testatur illum fuisse homicidam ab initio, et 1. Joan. 3. de Diabolo ab initio peccasse. Ex ratione n. licet hominibus ad consequendam beatitudinem longissimum tempus indulgeat, in Ang. non fuit quid multum concedere ob disparitatem rationis, nam intellectus hominis ... et quod n statim rem assequi poterat, sed paulatim magis, magisque penetrat, ideo spatio indiget ad expediendum ... vel damnatis ponderandam, sibi voltes ...

A.

Quod et de bonis.

Quod Angelorum via brevissimo tempore finitur.

Probatur quod ex scriptura.

Quod ex ratione.

esse instabiles, erat improbans, qd hodie placuit, l. e. gta, idq
expectandum ais, constantiam in bono, l. gnaviter ad malum, id
enti idem cadendo, et resurgendo, Ang: ac illud, perspica
cissimus, statim rem usqz ad fundum exhaurit, et adeo
mora ad deliberandum, nostras quoqz Ang: debui semel
Justiae tenacissime inhaeret, cum inflexibilis, l. physica,
l. morali, ut infra videbimus, adeoqz n oportuit expectan
eorum deliberaam, l. oppositi mutaem. Objicitur q damno,

[Margin: Solui objectio unica.]
uelao S. Amadei Sabaudiae ducis, qui longissima fue
rit Ang: nia, sed n hbt audien apud DD., electiam approb
bante.

[Margin: Quanta u. in particul. fuerit huius tpris durao, certo n gstat. Hbt. ubi totum negotium, uno, l. altero momento ee peractum.]
Quanta u. in particulari fuerit huius tpris durao, certum n
stat. Ang. do S. Vict. l. 1. de sacram: p. 1. c. 11. unicum
diem attribuit, existimans tunc Ang: beatitudinem, gsecutos
q Deus dixit fiat lux, qui illis verbis n solum cor
pale lucem oculorum, sed et spiritualem luminis n Ang:
produxerit, Suar: ca. l. 12. c. 15. n. 19. putat uno, l. altero
momento totum negotium ee peractum, qd et mihi credibilius
est.

[Margin: De duratione Angeli. ca 3. sunt snae. 1a, unico instanti uiam ee gsumatam docet. 2a, bonorum uiam uno, malorum duobus instantibus finitam.]
Si u. de integra duratione, sive de instantibus Ang: loquimur,
tres sunt DD. snae. 1a Caiet: et Ferr. unico instan
ti uiam ee gsumatam. 2a, S. Th: q. 62. a. 5. et q. 63.
a. 6. quam sequuntur Val. q. 13. p. 2. Vasq: d. 229. c. 10.
Arrub: d. 196. n. 23. Gran: tr: 12. d. 4. n. 11. Gam: q. 63.
3a. S. bonorum Ang: uiam unico instanti Ang: finitam ma
lorum u. duobus, n qdem eo sensu quasi diutius mali in uia
permanserint, qm boni, sed qt unum instans bonorum coexti
terit duobus malorum, quandoquidem nullo instantium exopi
bus primo, et mali duas operaes exercuerint, primis bonam,
postea malam, boni u. unicam, in ipsa gtinuauerint.

[Margin: 3a tam mali, quam boni, duo instantia assignat.]
3a dicit, et Vasq: q. 62. n. 18. tam boni, quam mali

B.

duo instantia assignat, eo quod boni plures actus bonos suc, et hanc suam et
caniuā elicuerint ... Fidei, Spei, Charitatis, religionis nos sequimur.
humilitatis, obedientiae &c., unico instanti simul pugnasse,
erat, quia mihi quoque comodior videtur ad mentem angeli.
tandem, ut pari passu procedamus de bonis et malis Ang.
utrique 3. tria instantia assignando, primum creationis, in quo omnes
sancti et bene optati fuerunt. In 2o boni alios bonos eli-
cuerint actus, mali peccaverint, in 3o boni beatitudinem
consecuti, mali aeternam damnationem.

§. II.

Quid Angeli praestare debuerint ad consequendam Beatitudinem.

Homini ad consequendam beatitudinem quae sunt necessaria, 1o, munditia ab | Homini ad consequendam beatitudinem quae sunt necessaria.
omni peccato, quia nil coinquinatum introibit in coelestem civi-
tatem, Apocal. 21. 2o gratia sanctificans, tamquam radix me- | merita ... num.
riti, et vestis nuptialis ad coeleste convivium requisita. 3o | num.
opera bona, quia reddet unicuique secundum opera sua, ad Rom. 2. | num.
Jac. 2. 4o ... nec coronabitur, nisi qui legitime certa-
verit 2. ad Tim. 2. atque ideo reprobi damnentur, quia
Christus esurivit, et non dederunt ei manducare. Matth.
25. 5o perseverantia, nam qui perseveraverit usque in finem,
hic salvus erit, Matth. ... nec sufficit aliquem multa
et maiori tempore bonum fecisse, nisi ultimo vitae mo-
mento, a quo pendet aeternitas, bonus inveniatur, Ezech.
18. si averterit se iustus a iustitia sua, iustitiae eius non
recordabuntur amplius; quaeritur, an haec eadem Ang. Haec et necessaria esse Ang. asserimus tal
necessaria fuerint ad consequendam beatitudinem supernaturalem, de singulis probamus
et R. ex communi affirmative, ac probatur de singulis.
1o certum est, eos a peccato immunes esse debuisse, ut patet, quia debuerint immunes esse a
peccato ex aliorum damnatione, qui propter peccata coelo exclusi,
et inferno addicti sunt, fuitque hoc peculiare Ang.

A.

p̄ hoib₃, q̄t his in p̄ctum lapsis des resurgere, illi a. fuerit necessaria p̄tinua innocētia, si n. l. semel peccassent, n̄ potuissent resurgere, Deo negante pœnitentiam, et remissionem p̄ctorum, unde apparet singularis Dei in ǵen favor, q. n̄ tm̄ semel, sed 99. et infinitum remittit ucq́; nimium peccatib₃, et gram pœnitendi offert, quam Angelis nec semel p̄ctm̄ indulsit.

Q̄o illis gram sanctificantem illis n̄cessariam fuisse.. 2.° certum ēē, gram quoq́; sanctificantem, illis necessariam fuisse, erga pura nāa l n̄ē. satis disposita ad supernalem beatitudem, ipsā ipso puncto creāis, oīb₃ infusa ē. ut eā p̄cedi dixi:

Q̄o, et merita bonorum opum ijs necessariam fuisse. Merita quoq́; bonorum opum n̄ minus, quam hoib₃ illis necessaria fuisse colligo p̄tim ex comparatione hoium, q̄ in hac re sunt æquales, p̄tim ex p̄gruia, q̄t multo honorificentius sit, et iucundius aliqd ex merito, quam p̄cum grā accipit, et quā fuit eā, sec hoib₃ ad gloriam gratis q̄ des. sc. q̄ fuit eā ratione hoib₃ ad gloriam gratis p̄ducendi, Deus merita debraverit, ut dominandam p̄ducendi, Deus merita debraverit, ut dictum p̄ducendi. Deus merita adstrauerit, ut deo p̄ficiatur, q̄t q̄dam ænigmatice insinuatum putant Apocal. 21. ubi sub typo regiæ ciuitis, cœlestis beatido describitur, et Angelus q̄dam muros dimetitur, mensura hoīs q̄ et Angeli, q̄si diceret, eodem mō hoiēs, et Angeli gloriam assequi debere, sc. p merita bonorum opum. Accedit q̄t actib₃ Angeli nulla rō merendi defuerit, erant n. uiatores, erant sancti, exercebant actus bonos, et supernaturales auxiliante diuinā grā, cur q̄o illorum opera Deus n̄ remuneraret, sic hoium, itaq́; beatitudem illis ut coronam et p̄mium p̄posuit, sic hoib₃, ut eo referri possit q̄t ait S. Jac. c. 1. accipient coronam vitæ quam repromisit Deus diligentib₃ se, et Apls̄ 2. ad Tim. 4. promittit.

B.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

praestare debuerint ad consequendam Beatitudinem.

quae reposita est mihi corona iustitiae, non solum autem mihi sed et iis, qui diligunt adventum eius, atque et Angeli diligebant.

Habuerunt tamen duae difficultates obiectiones, quod non fuerunt illis merita simpliciter necessaria, quia homo potest sine meritis salvari, modo habeat gratiam sanctificantem, ergo et Angeli sine meritis potuerunt beatificari, consequentia est ex paritate rationis, antecedens probatur, tum a priori, quia gratiae debetur gloria tanquam haereditas, facit nos filium, et filius est haeres, ut argumentatur Apostolus, tum inductione, quia multi sine meritis salvantur, v.g. infantes a baptismo mortui quidem adulti, qui post sacramenti receptionem, vel in phrenesin incidentes, ut non possint mereri, vel tam brevi superstites, ut non occurreret obligatio ullius praecepti, nullum nec opus bonum recipit, nisi praeceptum atque inde nascitur sola obligatio, quod omnia Dei praecepta implet, salvatur, probatur ex Evangelio, sed Angelus sic et homo sine merito potuit implere omnia praecepta, ergo sine demerito potuit salvari, modo retineret Dei gratiam, quam in instanti acceptam, probatur, quia primo instanti Angeli nullum occurrit praeceptum exercendi actum boni, patet probatur inductione, nam, si quod praeceptum occurrisset, mandans illis exercere actum bonum, vel fuisset positivum, vel naturale, non positivum, quia in Scriptura, vel Traditione nullum reperitur, nec aliis fundamento asseri potest, nec naturale, quod non fuisset aliud vel ex obligatione virtutum supernaturalium Fidei, Spei, Charitatis, vel ex generali praecepto naturali honestatis, tamen quamvis crevisset tunc alius (...) dum sui compos est, etiam non potest) tenetur specialiter aliquid honestum agere, primum a rebelle hoc

Sed de hac re moventur 2. difficultates obiectiones.

1a obiectio.

2a obiectio.

l.

aut illud, sed indeterminate aliquid, l. ex pugna tentationis, actu
proprio superandae, ex defectu illius virtutis, quam impugnabat
tentator, neque n. aliud caput naturalis obligationis conceptu sin,
quod sit, sed ex nullo horum trium capitum oriebatur tunc
in, sed ex nullo horum trium capitum obligatio exercendi operis meritorij, nec
in eo instanti obligatio exercendi opus meritorium, quod
primo, qua immediate antea exercuerant Ang. actus horum
virtutumque, ut diximus praecedenti disp. §. 3. neque solent homines
luter statim ad alium actum obligare, si nec homo
in actu mortis tenetur perpetuo in eisdem actibus haerere,
imo paulo ante exercuerit, neque ex eo, nam ut tacea
quosdam DD. absolute negare illud praeceptum per honest.
honeste operandi, imo nihil quam honestatem agere, et illud ad
mittunt, aliquid tantum veniale arbitrantur, indifferenter pri
et quod mortalem obligationem agnoscunt ut Vasq. l. q. c. 2.
n. 99. quod tunc sunt actus honesto naturali, qui n. sufficit ad
meritum, ut suo loco videbimus, neque ex eo, tum, quia
saltem supremus Ang. non fuit tentatus a quoquam, sed
ipse alios tentavit ut seq. disp. videbimus, quod saltem
ille. requisisset bono opere ad superandam tentationem, tum
quia et tentati poterant suspendere actum, negare consensum
tendo, quia non erat opus ad vincendam tentationem actum
proprium exercere, imo in eodem non consultum, ut docemus
Tom. I. P., sed potius ab
pulsis, et tentationibus carnis, debet
trahere. Nihil ad defendendam eorem suam,

R. ad 3am. ad quam Nileo, in hoc disparem esse rationem hominis, et Ang.
quod homo praeter merita, habeat aliam viam consequendi
gratiam, et gloriam, per sacramenta ex opere operato, et praetio.

B.

debuerint ad consequendam Beatitudinem.

na Christi merita, Ang. a. tm hbnt opq operantis propria me..
rita, quae Chrus pro illis n. e. passus, ut docet comm. Incar.
unde rursum apparet singularis Dei in homines benevolentia,
qui illis tam facilem viam ad coelum per sua merita strave..
rit, ut sine praevio possint salvari. qm n occurrit obligatio
alicuius praecepti. A. Quam Adeo praeceptum exercendi. [Aug.] ad Quam.
tum meritorium à quibusdam poni positivum, ut à Gran:
tr. 12. d. 2. n. 5. et fit probabile, exemplo Adami, cui praeter
legem naturalem positiva lex data est, abstinendi fructu
vetito, ita Deus ad exercendum suum dominium potuit
Ang. praeter legem nat. necessario obligantem aliquid liber..
rè praecipere, v.g., ut Chrum futurum adorarent, ejusque
se tanquam servos subjicerent, sed pt et defendi ob
ligatio legis nat. ex humilitate, ut indicat Arrub. d.
196. n. 33. et 34. cum n. divina revelatione didicissent
sibi propositam esse supernaturalem beatitudinem, ad quam, u.g., con..
veniens ex divino decreto necessarium esse finalem pro..
nunciam in accepta gra, quam sine divino auxilio prae..
stare n possent, dictabat humilitas, ostensa propria in..
firmitate, necessarium esse, coram Deo se humiliare,
et ab illo auxilium gratiae ad perseverandum supplex
postulare, praesertim, cum nescirent, quamdiu duratu..
rae esset via, et quae insuper tentationes possent occurrere,
itaque actus humilitatis coram Deo fuit necessarius ad bea..
titudinem, praeter alios bonos actus, qui volentibus iam eliciebant, quibus
iam meruerant beatitudinem, nam ut de viatoribus hominibus
communiter PP. 1. 2. ut Gran. d. 8. n. 8. et hic tr. 12.

A.

Disp: six. §. 29. Quid Angeli

D. 1. n. 9. Suar. de merito to. 3. l. 1. c. 28. n. 29. Vasq. 1. 2. d. 219. c. 2. praeg. hic q. 62. n. 19. actus supernaturales, quibus homo disponitur ad gratiam accedente gratia ...
nostri ut et deo condignum merentur gloriam, ... accedet novi actus in 2o instanti augmentum gratiae ...
gloriae promeruerint.

perseverantiam quoque in gratia ... necessariam fuisse ...

Denique de perseverantia certum est, eam quoque Angelis necessariam fuisse, nam ideo damnati, quia non perseverarunt, tum ... sed non ...
eam etiam meruissent gloriam, ut dictum, sed duo ...

Sed duo hic quaestionum. ... tiam ... utrum ad perseverandum egverint auxilio gratiae actualis, an solis viribus liberi arbitrij potuerint perseverare, seu vitare peccatum ... conservare ... in ... gratia, ... solo peccato ... expellitur, ... perseverarunt, ...

2um. ... ipsa perseverantia. 2o an boni, qui perseverarunt, ... donum gratiae acceperint, quod ... deficientibus malis ... latum.

Circa 1um eam dubitandi monent ... gelam ... hic referunt.

Circa primum, causam dubitandi ... gelam ... Angeli ... nam D. Aug. lib. de corrept. et gratia ... Angelos ... gelam per liberum arbitrium à deo refugientes facti sunt, ceteri ... per liberum arbitrium in veritate steterunt, et S. Prosper l. 1. de vita contempl. c. 3. ... Ang. fuit, quod mali sponte cedebant, ... Arrub. d. 596. n. 26. et Gran. tr. 12. sc. ... Ang. non minus ... hominibus necessarium fuit ...

Sed contrarium hic tenendum. ... quam hominibus.

... mansarunt. Sed ... adiutorium actualis gratiae ad perseverandum in gratia sanctificante ad vitanda peccata, quod colligitur ex Concilio Arausicano can. 19. ubi definitur, Adam etiam in statu innocentiae indiguisse gratia auxiliante ad perseverandum ... in statu innocentiae ... tam parum impedimenti habuit quam Ang. Deinde ex clare tradit ...

B.

praestare debuerint ad consequendam Beatitudinem.

in SS. PP. S. Fulg. l. 2. ad Rasim: c. 2. ait ex lapsu Ang. cognosci qualiter opprimi potuisse ruina, nisi quos vellet a casu firmitatis divinae virtute defenderet et 3. una eademque in utrosque gra operata est. scilicet in hoie et Ang. in hoc ut surgeret, in illo, ne caderet, S. Bern. serm. 22. in Cant. q. erexit hominem lapsum, dedit stanti Ang. ne laberetur, sic illum a captivitate eruens, sicut hunc a captivitate defendens, et tr. de dilig. Deo: q. hoibus subvenit in necessitate, Ang. a necessitate servavit, q. hoies diligendo fecit, ne tales remanerent, eque diligendo dedit Ang. ne tales fierent, rao a priori e. q. tradr. l. 2. de gra. supnalitas actuum necessarium ad beatidem, q. superant vires Ang. et hinc loca PP. in qrium citi; [illegible] libero arbitrio victoriam transcribunt sed una cum gra, quam spr subintelligunt et multis alijs locis expresserunt.

Conciliant hic PP. in contrarium vallati.

Quoad eam difficultatem Ruis de praedest. d. q. 5. s. 2. n. 3. et d. 93. s. 5. n. 12. et d. 94. n. 25. 28. 29. negat Ang. necessariam fuisse specialem gram ad perseverandum sed sufficisse coie auxilium positis indistincte oibus requisitis fundamentis est. qd ad bene operandum in spr necessaria sit nova gra, sed sufficiat prior virtus perseverans, quemadmodum perseveraret, si ex priori gra excitati actus bonus sequentem excitet, et hic iterum sequentem concatenatione quadam, [illegible] in hnis, cumque actum ditatem piam applicat, ea qdm applicare indistincte gra provenit sed dum meditationem continuat per discursum unum ex alio colligendo non eget novis inspirationibus sed

Ad Zumelli Ruiz

A.

virtute eius inspirationis vertibiliter perdurat ita cum Ang: primo instanti creationis bonam cogitationem inspiratam sibi ad amandum Deum 2o instanti eundem amorem continuatum, habitualem, [illegible] tum ex impulso illius amoris elicitum, non egumer nova inspiratione, et q. nihil speciale pro malis Ang: primo instanti inspiratione, illi inspirationem remotis eis collatum fuisse, accedit, quod supra diximus, inspirationes gratiae Ang. secundum proportionem naturalis perfectionis distributas fuisse, et ideo proportionem a ceteris Ang: boni ad perseverandum plus gratiae acceperunt cum multi ex perfectioribus Ang. ceciderunt ad eius minus gratiae acceperunt. Recte tamen docet Arrub: ... Ang: bonos specialem gratiam ad perseverandum ac, cepisse, quod expressum habetur S. Aug. de bono persev. c. 7. et 12. de civ. c. 9. ubi Ang. qui perseverarunt amplius a Deo fuisse adiutos quam qui ceciderunt, quod inde experimur, si enim daemones habuissent donum perseverantiae tunc infallibiliter perseverassent, ut ibid. ait S. Aug:, sed non perseverarunt quia non habuerunt donum perseverantiae. unde tamen utriusque conciliari potest distinctionem gratiae secundum esse physicum et secundum esse morale. scilicet specialem, nam secundum esse physicum ... plus gratiae acceperunt Ang: boni quam mali, imo horum plerique amplius iuxta perfectionem naturae at secundum esse morale plus acceperunt boni Ang:, moralitas autem illius consistit in duplici respectu extrinseco, primo ad providentiam divinam secundo circumstantias externas, quod ad providentiam divinam singularis beneficentia fuit et proinde singulare beneficium bonis

Melior tamen Arrub: ... Arrub:

Ang: eas inspiraret suggereret, quas per condicionatam scientiam
praesciebat illis utiles fore pro alijs, alioq: [illegible]
tionibus, quas sciebat malorum accepturos, quoad ex: nos
u. cestitas, diuina prouidentia succurrit bonis Ang: [illegible]
derando tentationem, ne uehemior illos opprimeret, et
uiam abbreuiando, ne diuturnius defigerent, hinc
patet Resio ad posteriorem obiectionem, ad priorem uero Resp. — Resp. ad 2. obiectionem supra allatam.
quamuis sit de sufficientia per gratiam uirtute praeueniente de
quo 1. 2. disputabimus, saltem per illa gratia in genere moris
melior fuit quibus concederet Deus, non tam ad incipiendum,
Quod est praeueniendum utilem fore.

§. III.

Quando Angelis bonis collata sit Beatitudo.

Quamuis ex tota disputatione satis appareat, quid dicendum sit,
scilicet post eum instans praeueniens, in quo instanti Angelico
beatitudinem illis collatam fuisse, tamen quia id magis suppo-
nendo, quam discutiendo diximus propter ueritatem sententiae
contrariam, in quo suprema magis aperire, sunt non 3. sententiae, prima — prima ait Ang:
Magistri sent: in 2. dist. 5. c. ult. Ang: primo collatam — prius collatam esse
beatitudinem propter futura merita, quibus postea eam promererentur — beatitudinem propter futura merita.
quemadmodum si mercator credito uendat mercem pretio
postea soluendo, sic et hominibus ueteris testamenti propter fu-
tura Christi merita collata est gratia, pro quibus multo post pre-
tium Christus soluit. sicut in militia solet fieri ut mi-
litibus dentur arma, et equi, qui subtracto stipendio postea
promerendo compensent, cum igitur hoc possit fieri propri-
um dat ante meritum, id in Ang: accidisse uidetur, cui igitur
tam breui merita sua uia promulla unum, et alterum

A.

momum non extendimus non adnr. aeternam gloriam condignè promereri potuisse. sed adhuc quotidianis obsequijs, et perpetua hominum custodia promereri debere. verùm haec sententia non est probabilis, quia ipsa directè repugnat S. Aug. de mor. Eccl. ubi ait, non posse praemium praecedere meritum et gratiam homini dari, quam dignus est, neque posse hoc simpliciter implicet, probant contrariae instantiae, sed posse minus convenienter sit, rerum naturae, à quibus Deum in Ang. recessisse sine [illegible] necessaria non debemus asserere. Quia ipsa supplicium non rogas propter futura peccata, ergo nec praemium das ob futura merita, ergo si Ang. operibus beatidem praecedentibus [illegible] rem beatidem, tum in perpetuum mererentur, adeoque immensum gloriae cumulum initio illis collatum promereri toret, quod non est credibile, ad gratias incideas de mercatore, Christo, l. militat e[illegible] Deo, quod ad militem, et mercatorem attinet, antici[illegible] partum solutionem mercis, l. mercedis gratuitum quandam favorem [illegible] quae subsequens solutio non exposcit, Christus [illegible] infinita merita, et haec antici[illegible] passim promeruerunt, non item finita Ang. merita, quae in 1. momento sic et [illegible] num praemium mereri potuerunt, si ipsum incomparabile meriti, et passim non spectatis aequalitatis durans sed [illegible] ris, sic et momentaneum poenam aeternum supplicium promeret.

Dico cum S. Bonau: Alb. Rich. Caiet. Ang: eodem instanti meruisse, et praemiatos fuisse operibus comitantibus beatidem licet non praecedentibus sic [illegible]

Sed haec non est probabilis propter haec argumenta

1um.

2um.

3um.

Resp. ad fundamentum contrariae sententiae.

Dico Ang: eodem instanti meruisse, et praemiatos fuisse.

ritoris simul accipit incrementum gratiae, curn et gloriae, sed nec ista sententia vera est, quamvis n. nullum repugnet meritum et praemium coexistere, tamen specialiter huius praemii scilicet beatitudinis coexistentia cum merito non cohaeret, quia meritum postulat duas conditiones beatitudini repugnantes, nempe statum viae, et libertatem, viam tollit beatitudo quae est terminus, libertatem vero quia amor supernalis, ex quo merebantur Angeli, debet requirit cognitionem supernaturalem fidei, cui potest resistere, et sic libere exercere, cum visio beatifica necessitet ad amandum Deum ut docemus etc. huiusmodi non repugniam, cum via et libertate non habet gratia ideo potest consistere cum merito.

Sed nec ista gloriae est.

Ita igitur communis et vera sententia ait post meritum et praeveniente quo instanti collatam esse gloriam, ita S. Th. q. 62. a. 4. in corpore et a. 5. ad 2. licet aliud docuerit 2. sent. d. 5. q. 2. a. 2. ubi tamen potius suam ingenue declarare noluit quam suam exponere, inde in sua summa multa ibi dicta retractavit, item Gran. tom. 12. d. 3. n. 3. Arrub. d. 196. n. 8. Grass. q. 6. a. n. 19. et satis probata manet ex refutatione priorum cum non prius merita, collata sit gratia, ut dum Scoti d. 5. sen... secutiva nec concomitante ut unum, quae praecedente

Ita igitur communis et vera sententia ait post meritum quo instanti Angelico datam esse gloriam, et probatur ex refutatione priorum, et quae sunt.

DISPUTATIO VI.

De Peccato, et Suppli..cio Daemonum.

Dividemus hanc disputationem in q. 88.

A.